

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 512/2020-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. novembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Bel air, s. r. o., Zombova 1305/45, Košice, IČO 36 789 755, zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokát Pirč, s. r. o., kpt. Nálepku 17, Košice, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ján Pirč, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9 Co 178/2019 z 24. júna 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Bel air, s. r. o., odmieta ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. septembra 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti Bel air, s. r. o., Zombova 1305/45, Košice, IČO 36 789 755 (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci podľa čl. 46 ods. 3 ústavy a podľa čl. 36 ods. 3 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 178/2019 z 24. júna 2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

2. Z predloženej ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou podanou na Okresnom súde Michalovce (ďalej len „okresný súd“) proti žalovanej Slovenskej republike domáhala náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, o ktorej rozhodol súd prvej inštancie tak, že ju rozsudkom sp. zn. 12 C 81/2016 z 19. marca 2019 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“) ako nedôvodnú zamietol. Proti označenému rozsudku súdu prvej inštancie sťažovateľka podala odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd svojím napadnutým rozsudkom tak, že potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Sťažovateľka proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie nepodala, argumentujúc tým, že vady, ktoré spôsobili porušenie jej práv, nemohli byť subsumovateľné ani pod jeden z dôvodov prípustnosti dovolania.

3. Sťažovateľka v sťažnosti rekapituluje priebeh konaní pred všeobecnými súdmi a namieta, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu jej označených práv. Uvádza, že žalobu podávala podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších

predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) na tom skutkovom základe, že správny orgán nesprávnym úradným postupom jej spôsobil škodu. Sťažovateľka za nesprávny postup považovala skutočnosť, že správca dane vykonával u právneho predchodcu sťažovateľky daňovú kontrolu, ktorá presiahla jeden rok, čo ani nebolo sporné. Správca dane (Daňový úrad Bratislava) následne vydal vo vyrubovacom konaní rozhodnutie č. 1085597/2015/9104401/DávM z 3. júla 2015, ktorým určil právnemu predchodcovi sťažovateľky ako daňovému subjektu sumu nadmerného odpočtu zisteného kontrolou, ktorým došlo ku kráteniu nadmerného odpočtu dane z pridanej hodnoty (uplatneného v daňovom priznaní) zo sumy 88 117,31 € na sumu 49 058,64 €. Na základe odvolania sťažovateľky rozhodovalo Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, ktoré svojím rozhodnutím č. 1542654/2015 z 13. októbra 2015 (ďalej len „rozhodnutie finančného riaditeľstva“) potvrdilo odvolaním napadnuté rozhodnutie správcu dane.

4. Sťažovateľka namieta, že krajský súd rozhodol arbitrárne, keďže odôvodnenie napadnutého rozsudku a závery v ňom vyslovené sú *„nezrozumiteľné, nepresvedčivé a nemajúce oporu ani v skutkovom stave prejednávanej veci, ani v platnom práve“*. V tomto smere sťažovateľka v podstatnom tvrdí, že boli použité dôkazy z nezákonnej daňovej kontroly vo vyrubovacom konaní, čo považuje za neprípustné aj s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) vo veci sp. zn. 6 Sžfk 63/2017, v zmysle ktorého sú vo vyrubovacom konaní nepoužiteľné a nezákonné dôkazy zistené počas nezákonnej daňovej kontroly. Sťažovateľka ďalej v sťažnosti predostiera svoj vlastný pohľad na vec a tvrdí a je toho názoru, že škoda jej vznikla v príčinnej súvislosti v súvislosti s nesprávnym úradným postupom, za ktorý považovala prekročenie zákonnej 1-ročnej lehoty na vykonanie daňovej kontroly. Vychádzajúc z uvedeného, považuje aj následne vydané rozhodnutie finančného riaditeľstva za nezákonné rozhodnutie.

5. K otázke prípustnosti svojej sťažnosti sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že v predmetnej veci dovolanie nepodala, pretože *„procesný predpis, konkrétne ust. § 420 C. s. p., pripúšťa mimoriadny opravný prostriedok (dovolanie) iba vo vymedzených prípadoch zmätočnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Keďže sťažovateľ vidí porušenie*

svojich základných práv v nedostatočnom, nezrozumiteľnom, nepresvedčivom a nejasnom odôvodnení rozsudku porušovateľa, má za to, že toto porušenie článku 46 ods. 1 Ústavy SR nemožno napraviť v dovolacom konaní, nakoľko žiadny z predpokladov prípustnosti dovolania takúto procesnú príležitosť nerezervuje.“.

6. Vychádzajúc z uvedeného, sťažovateľka v závere svojej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd rozhodol nálezom v tomto znení:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR, článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 24. 6. 2020, sp. zn. 9 Co/178/2019, porušené bolo.

2. Základné právo sťažovateľa na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom daňových orgánov podľa článku 46 ods. 3 Ústavy SR a článku 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 24. 6. 2020, sp. zn. 9 Co/178/2019, porušené bolo.

3. Rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 24. 6. 2020, sp. zn. 9 Co/178/2019, sa zrušuje a vracia sa Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

4. Krajský súd v Košiciach je povinný nahradiť trovy konania sťažovateľke na účet jej právneho zástupcu.“

II.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne...

Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 3 listiny každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

11. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (mutatis mutandis II. ÚS 71/97).

12. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 55 písm. d) zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania je neprípustný, ak to ustanovuje tento zákon v § 132 ods. 2 alebo § 142 ods. 2.

Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

13. Z princípu subsidiarity ako jedného zo základných pojmových znakov právomoci ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ochranu pred ústavným súdom nemožno využiť súčasne alebo pred inými prostriedkami nápravy, ktoré má sťažovateľ k dispozícii, ale že sťažnosť je prípustná iba vtedy, ak napriek vyčerpaniu všetkých prípustných právnych možností nápravy naďalej dochádza k porušovaniu základných práv alebo slobôd sťažovateľa (m. m. IV. ÚS 21/02).

14. Súčasťou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého vyčerpanie všetkých opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných právnych predpisov, neznamená samotné podanie oprávnenu osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom (IV. ÚS 177/05).

15. Z § 55 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

16. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že dovolanie vo všeobecnosti považuje za účinný prostriedok nápravy (m. m. II. ÚS 337/2016, II. ÚS 592/2015, I. ÚS 169/09, III. ÚS 166/2014, IV. ÚS 317/2013).

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

17. Sťažovateľka namieta, že krajský súd neposkytol ochranu tomuto jej základnému právu tým, že arbitrárne aplikoval na vec vzťahujúce sa normy jednoduchého práva. Jej zásadná námietka v napadnutom konaní sa týkala prípustnosti použitia zistení (dôkazov, pozn.) počas nezákonnej daňovej kontroly vo vyrubovacom konaní, v ktorom sťažovateľka vzhliadala nesprávny úradný postup, ktorý mal v okolnostiach veci vyústiť do vzniku škody. Konkrétne argumentovala a v sťažnosti viedla polemiku aj k ďalším jednotlivým záverom krajského súdu a tvrdila, že splnila všetky zákonné predpoklady zodpovednosti na náhradu škody nesprávnym úradným postupom, no napriek tomu krajský súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým jej žalobu zamietol. V rámci argumentácie tiež vyslovila názor, že v danej veci nemohla podať dovolanie, keďže ho nebolo možné subsumovať ani pod jeden z dôvodov prípustnosti dovolania vo vzťahu k jej argumentácii.

18. Ústavný súd sa s právnym názorom sťažovateľky, že v danej veci nemohla podať účinne dovolanie na účel dosiahnutia nápravy tvrdeného porušenia jej označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu, nestotožňuje.

19. V danej veci sťažovateľka nesprávny úradný postup videla v zloženej právnej skutočnosti, a to nezákonnej daňovej kontroly (presiahla viac ako rok, pozn.) a použitia zistení získaných nezákonnou daňovou kontrolou vo vyrubovacom konaní, v súvislosti s ktorým mala vzniknúť sťažovateľke škoda. Ide pritom o právne posúdenie kľúčovej právnej otázky, pričom sťažovateľka túto kľúčovú otázku považovala za vyriešenú rozhodnutím najvyššieho súdu, ktorou aj vo svojej sťažnosti argumentovala. *„V prípade, že daňová kontrola je nezákonná, nezákonné sú aj dôkazy obstarané a vykonávané v rámci nej. Ani vykonaním dokazovania vo vyrubovacom konaní nemôže dôjsť ku konvalidácii nedostatku spočívajúceho v nezákonnosti daňovej kontroly z dôvodu nedodržania zákonom stanovenej lehoty na jej vykonanie, keďže účelom vyrubovacieho konania nie je opakovane obstarávať a vykonávať dôkazy, ktoré už boli obstarané a vykonané v rámci daňovej*

kontroly (rozsudok NS SR z 21. 11. 2018, sp. zn. 6 Sžfk/63/2017, publikovaný v Zbierke stanovísk NS a súdov SR 1/2020)“ (pozri s. 4 ústavnej sťažnosti, pozn.). Sťažovateľka krajskému súdu v tomto smere okrem iného vyčítala nerešpektovanie rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorý mal následne vyústiť do neprípustných, arbitrárnych záverov, ktorými krajský súd odôvodnil výrok svojho napadnutého rozsudku. Inak povedané, sťažovateľka arbitrárnosť záverov, a teda aj porušenie svojich označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu spájala s nesprávnym právnym posúdením veci v kontexte zásadnej a kľúčovej otázky, ktorú dovolací súd riešil inak, ako ju vyriešil krajský súd v odôvodnení svojho napadnutého rozsudku.

20. Uvedené vedie ústavný súd k presvedčeniu, že sťažovateľka, vychádzajúc zo svojej sťažostnej argumentácie, disponovala účinným prostriedkom nápravy proti napadnutému rozsudku krajského súdu, a to dovolaním, ktorého prípustnosť mohla a mala založiť na dôvode prípustnosti svojho dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku, keďže krajský súd sa pri riešení tejto zásadnej otázky odklonil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, na ktorú sťažovateľka sama poukazovala.

21. Ústavný súd, vychádzajúc z uvedeného, konštatuje, že pokiaľ sťažovateľka tvrdila, že existovala vada konania spočívajúca v nesprávnom právnom posúdení kľúčovej právnej otázky, ktorá zakladala prípustnosť dovolania z dôvodu uvedených v § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku, mala povinnosť využiť dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý možno aj vzhľadom na ustálenú judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa zachovania lehoty na podanie sťažnosti smerujúcej proti meritórnemu rozhodnutiu odvolacieho súdu po procesnom rozhodnutí dovolacieho súdu (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 69/2010, II. ÚS 91/2011) považovať za účinný právny prostriedok nápravy porušenia označeného práva, pretože v prípade procesného rozhodnutia dovolacieho súdu (dovolací súd by konštatoval neexistenciu tvrdenej vady) bola by jej vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu lehota na podanie sťažnosti zachovaná podľa § 124 zákona o ústavnom súde.

22. Ako už bolo uvedené, sťažovateľka dovolanie nepodala, preto je potrebné urobiť záver, že nevyčerpala dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý jej zákon na ochranu jej práv účinne poskytuje a na ktorého využitie bol oprávnená. Ústavný súd preto považuje sťažnosť sťažovateľky za neprípustnú. Z tohto dôvodu ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľky už pri jej predbežnom prerokovaní odmietol ako neprípustnú.

23. Keďže ústavný súd odmietol sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní, bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa jej ďalšími návrhmi uvedenými v petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu